

ضرر کشاورزان خوزستانی از کشت برنج در تابستان

کارشناسان معتقدند کمبود منابع آب در سد کرخه و ضرر کشاورزان خوزستانی که کشت پاییزه را در دستور کار خود قرارداده بودند.

به گزارش سایت خبری پرسون، تابستان سال گذشته، کشت گسترده برنج در حوضه آبریز کرخه شرایط دشواری را برای معیشت مردم و به خصوص کشاورزان منطقه ایجاد کرد.

میزان بارش‌های سال آبی گذشته بسیار کمتر از میزان نرمال بود و بسیاری از نهادهای متولی بخش آب در خوزستان، هشدارهای بسیاری در این حوزه صادر کرده بودند، بر همین اساس خروجی سد کرخه در سال گذشته با توجه به شرایط به گونه‌ای تعیین شده بود تا امکان عبور از شرایط خشکسالی به وجود آمده، با حداقل احتمال وقوع بحران به وجود بیاید.

بنا بر اظهارات یک منبع آگاه در سازمان آب و برق خوزستان، این سازمان با اطلاع از پیش‌بینی‌های هواشناسی و مدل‌های پیشرفته مدیریت منابع آب در تابستان سال گذشته، در سد کرخه خروجی با در نظر گرفتن ریسک کاهش بارندگی فصل پاییز خروجی سد را بین ۷۵ تا ۸۰ متر مکعب در ثانیه تنظیم کرده بود.

اما روند بررسی مستندات میزان خروجی آب سد کرخه بیان‌کننده آن است که با وجود مستندات و راهکارهای کارشناسی ارائه شده در مواجهه با خشکسالی بی‌سابقه در خوزستان، میزان خروجی آب سدهای این استان هیچ تطبیقی با مستندات کارشناسی نداشت و تصمیمات به دلیل دخالت استدلال‌های غیر کارشناسی مغایر با اصول مدیریت منابع آب کشور گرفته شد و خروجی آب سد کرخه به ۲ برابر میزان در نظر گرفته شده از سوی سازمان آب و برق خوزستان رسید.

واکاوی دلایل دخالت تصمیمات غیر کارشناسی در آن برهه زمانی مشخص می‌کند، زیر کشت رفتن بخشی قابل توجهی از اراضی خوزستان برای محصولی بسیار آب‌بری نظیر برنج یکی از مهمترین دلایلی بود که زمینه افزایش غیرکارشناسی خروجی سد کرخه را مهیا کرد.

کشت بی حد و اندازه برنج در شرایطی سال گذشته گریبان استان خوزستان را گرفت که بیش از ۷۰ درصد اراضی کشور منتظر اتمام فصل تابستان و شروع به کشت محصولات استراتژیک نظیر گندم بودند، غافل از اینکه کشت برنج زمینه از دست رفتن بیش از ۵۶۰ میلیون متر مکعب آب پشت سد کرخه تا نیمه مهرماه سال ۱۴۰۰ را فراهم کرده است.

*ضرر کشاورزان خوزستانی از کشت برنج در تابستان

مسئله برداشت غیرکارشناسی از سد کرخه به دلیل توسعه برنجکاری در شرایطی در دستور کار قرار گرفت که ریسک بسیار بزرگی به سد کرخه وارد شد و تراز آبی این سد از تراز خروجی واحدهای نیروگاهی پایین‌تر رفت. در چنین شرایطی تنها اتکا به تخلیه‌گر تحتانی سد، می‌تواند زمینه خروج آب را مهیا کند. به عبارت دیگر برداشت از سد زیر تراز نیروگاهی به هیچ عنوان توصیه نشده و دریچه تحتانی تنها در شرایط بسیار بحرانی باید بازگشایی شود.

تجربه سال گذشته در حوزه تخصیص آب برای برنج سبب شد تا تامین بخش قابل توجهی از منابع آبی برای تامین آب مورد نیاز کشاورزان در فصل پاییز با دشواری مواجه شود و سدهای دیگر استان زمینه تامین آب سد کرخه را مهیا کنند.

*کاهش ۱.۲ میلیارد متر مکعبی ذخیره سد کرخه نسبت به سال گذشته

شرایط تامین منابع آب در حوضه آبریز کرخه امسال نسبت به سال گذشته شرایط بسیار بحرانی‌تری را تجربه می‌کند. بر این اساس در حالی که سال گذشته، میزان بارش‌های انجام شده بسیار کمتر از نرمال بود، در سال جاری آب پشت سد کرخه ۱.۲ میلیارد متر مکعب کمتر از حجم آب مستقر در سال گذشته است.

به عبارت دیگر حوضه آبریز کرخه شرایط بسیار نامناسب را از جهت آب ورودی تجربه کرده است در حالی که کشت برنج در تابستان سال گذشته به خودی خود این سد را به شرایط بحرانی هدایت کرده بود اما هم اکنون شرایط این سد به مرحله بسیار بحرانی رسیده است.

*زمزمه شالی‌کاری در پایین دست سد کرخه باوجود اعلام محدودیت تامین آب کشت تابستانه

با توجه به این مسئله در حال حاضر سازمان آب و برق خوزستان طی یک اطلاعیه رسمی اعلام کرده است امکان تامین آب مورد نیاز کشت شلتوک در تابستان سال آینده وجود ندارد. به عبارت دیگر در شرایطی که سال گذشته نهادهای متولی آب با مسئله کم‌آبی مواجه بودند و قصد مدیریت منابع آبی را در دستور کار قرار دادند، در سال جاری اساساً آبی برای مدیریت وجود نداشته و شرایط بسیار بحرانی‌تر از گذشته است.

در چنین شرایطی با وجود اعلام رسمی این مسئله که ذخیره آبی کشور به هیچ عنوان توان تامین کشت تابستانه علی الخصوص شلتوک را ندارد، زمزمه‌هایی از انعقاد قرارداد میان بخشی از افراد عمدتاً غیر بومی که زمین‌های زراعی را از مردم خوزستان اجاره کردند با مراکز شالی کوبی به گوش می‌رسد.

در همین راستا، محمد پورحمید، کارشناس حوزه نیرو با استفاده از کلیدواژه مافیای برنج در استان خوزستان، گفت: «بسیاری از کشاورزان بومی استان خوزستان کشت خود را در فصل پاییز انجام می‌دهند اما متأسفانه مافیای برنج با اجاره زمین در این استان و کاشت غیرقانونی برنج، قصد ایجاد فشار برای منابع آبی کشور را دارد.

*مافیای برنج معیشت کشاورزان خوزستانی را گروگان گرفتند

این کارشناس حوزه نیرو با اشاره به اینکه کشت برنج سود ۱۳ برابر نسبت به محصولی نظیر گندم را در پی دارد و همین مسئله زمینه سودجویان را مهیا می‌کند، تأکید کرد: ضرر اصلی کاشت شلتوک در وهله اول متوجه کشاورزان خوزستانی است که کشت پاییز دارند، زیرا تامین آب در فصل تابستان برای کشت غیر مجاز شلتوک می‌تواند تامین آب شرب مردم منطقه را در پایین دست با مشکل مواجه کند چه برسد به اینکه آبی برای کشت پاییزه کشاورزان وجود داشته باشد.

با توجه به اینکه در حال حاضر زمزمه کشت برنج در پایین دست سد کرخه به گوش می‌رسد و همچنین با علم به اینکه هیچ آبی توان تامین نیاز کشت تابستانه را در کرخه ندارد، متولیان مسئله از جمله وزارت جهاد کشاورزی به عنوان نهادی که موظف به ارائه الگوی کشت است، در کنار وزارت نیرو به عنوان نهاد متولی آب باید با این موضوع مقابله کرده و شرایط را برای مدیریت صحیح منابع آب مهیا کنند.

در این راستا ایفای نقش وزارت جهاد و کشاورزی در قالب هدایت کشاورزان به سمت استفاده از الگوی کشت‌های غیر آب‌بر در مناطق بحرانی می‌تواند زمینه حل این مسئله و کاهش تبعات کمبود آب را مهیا کند.

منبع: فارس